

Natuur rond het Markdal

Info 06-40007219

Stilte na de storm

En toen was het ineens weer juni! Alle zomervogels zijn nu binnen, inclusief de laterikken zoals bosrietzanger en spotvogel. Er is nu dus kans om het volledige palet zomergasten waar te nemen, hoewel sommige lastig te vinden zijn, zoals de kwartel. Andere zijn grotendeels verdwenen uit Breda en West-Brabant, zoals de zomertortel. Het laatste exemplaar dat ik daarvan in Breda waarnam zat bij de Frankenthalerstraat en heeft waarschijnlijk een paar jaar achtereen tevergeefs zitten roepen om een partner. Na de voltooiing van de busremise is hij niet meer waargenomen.

Heel jammer. Jammer voor de soort, maar ook jammer voor het geluidslandschap. Dat is misschien een beetje een gek woord, maar het is het samenspel van klanken dat je om je heen hoort (als je tenminste geen koptelefoon ophebt). Verschillende plekken en verschillende seizoenen hebben ook verschillende geluidslandschappen. En het getortel van de zomertortel (what's in a name?) hoorde wat mij betreft bij het luie geluid van een laat en warm voorjaar of vroege zomer. Wielewalen horen daar ook bij. Als je iets naar het zuiden afzakt, bijvoorbeeld naar de Loirevallei, dan hoor je beide vogelsoorten nog volop: een geluid dat vroeger ook hier te horen moet zijn geweest.

Ons huidige geluidslandschap is weliswaar veranderd door het verdwijnen van soorten, maar er zijn ook interessante nieuwkomers. Een soms wel heel opdringerige vertegenwoordiger van die laatste groep is de cetti's zanger. Die is de laatste jaren enorm in aantal toegenomen en je kunt hem zo'n beetje

*Gecamiufleerde Boomkruiper, goed te horen met "Merlin Bird app".
Foto Ria Lambregts*

*Oehoe biddend op Chaamse Antonius Kerk, voor gevallen jong..
Foto Johan Schaerlaeckens*

overall langs het water horen, als er maar wat riet of dicht struikgewas staat. De zang van de cetti's zou ik niet direct als zeer melodieus karakteriseren, maar het is in ieder geval wel hard. Echt missen kun je hem niet. Ik schrijf 'hem', want bij deze soort is het bijna uitsluitend het mannetje dat die explosieve klanken produceert. De vrouwtjes zingen ook wel, maar zachter. Vroeger gingen we er trouwens standaard vanuit dat alleen mannetjesvogels zingen, maar bij ongeveer 70% van de soorten doen de vrouwtjes dat ook. Dat u het maar weet!

Wat betreft overvloedige vogelzang en een vol geluidslandschap heb ik dit jaar een prachtbeleving gehad. Begin mei was ik rond 5 uur 's ochtends in het Mastbos, lang voordat de zondagse wandelaars en hardlopers arriveerden. Het geluid van zanglijsters was bijna oorverdovend. Het was niet gemakkelijk om tussen hun geïmproviseerde, het zingen van de tiftjafs en de melancholische merels nog andere vogelsoorten te horen. Het kostte wat tijd, maar toen wendde mijn oren aan het overrompelende geluid en hoorde ik andere soorten: fitis, boomkruiper en, heel in de verte, een bosuil. En toen, onverwacht, een fluit.

Die storm van geluid, waarin je met je oren van alles kunt vinden als je de tijd en aandacht neemt, vind ik fantastisch om mee te maken. Als er dan geen snelweg doorheen klinkt, of hard-pratende mountainbikers, dan is het helemaal een feestje. Maar, zoals gezegd, voor je het weet is het juni en dan steken veel vogels hun energie al wat minder in zang en wat meer in het leggen en uitbroeden van hun eieren en het voeren van hun kuikens. En

dan wordt het geluidslandschap dunner en komen er kleine piepjes bij van nestjongen. Die zijn een stuk lastiger op naam te brengen. Omdat ikzelf beter op geluid dan op gezicht vogels ontdek, is dan de mooiste tijd van het vogels kijken alweer een beetje voorbij. Het begin van de stilte na de storm. Die stilte is in juli en augustus vaak nog dieper, maar dan breekt de volgende fase weer aan en verheug ik me alweer op de trektijd: een nieuwe herfst, een nieuw geluid!

Leo Nagelkerke, West-Brabantse Vogelwerkgroep

Markandalletjes

* Mooie schoongeregende luchten, wisselvallig zomerweer, grondwaterpeil kan verder stijgen en dagen lengen tot langste dag.

* OEHOE, is juichkreet! Want het is niet langer een geheim. Er zijn twee jonge Oehoe's uit het ei gekropen bij de kerktoeren van Chaam! Eentje viel uit het nest in de oude pastorietauin. De Chaamse oer-vogelaars Johan Schaerlaeckens en Wim Cornelissen werden er snel bij betrokken. Conclusie 'laat maar zitten, hopelijk komen de ouders op zijn bedelroep af om te voeren'. En zo gebeurde het, gelukkig. Totdat ... de tuineigenaar op zijn nachtcamera ook een rovende steenmarter zag scharrelen! Wat te doen? Zou gevaarlijk kunnen zijn. Ook voor de steenmarter, want ook Oehoe's staan hun mannetje! Toch maar aan de natuur over gelaten. En het gaat goed met het jong. Fladdert zelfs wel agressief en ondankbaar naar zijn gastheer! Op zich een goed teken, want andere jongen hechten zich aan het eerste wezen dat ze zien, zelfs als het een mens is.

We beseffen het niet maar we maken iets unieks mee. In 1997 werd voor het eerst weer de in NL uitgestorven Oehoe in de mergelgroeve bij Maastricht gezien. Na wat eerdere geheime waarnemingen in Chaamse- en Mastbos is die nu definitief gevestigd in onze eigen achtertuin! Voor de Oehoe hoeven we niet meer naar zuid-Limburg. Jammer...

* Geluidlandschap: hoorde de onopvallende Boomkruiper vanuit de achtertuin. Dankzij de (gratis) vogelgeluiden app Merlin Bird. Wat een handigheid! Zoals Cruiff zou zeggen "as je het weet, dan zie je het".

* Witte Rapunzel is één van de drie hele zeldzame planten in het Ulvenhoutse Bos. Bepalend voor de natuurwaarde. Wandelend in Wolfslaar wordt je verrast door volop Witte Rapunzels langs het wandelpad.

Dankzij spontaan beheer. Gelukkig vrij om te wandelen, ook met hond aan de lijn. Op een steenworp van het afgesloten Rapunzelgebied in Ulvenhoutse Bos.

* Natuurtuin Oranjepolder. Inloop werk- en doe ochtend. Snoeien, zagen, knotten, harken, zeisen, koffie en bijpraten! Zaterdag 13 juni. 9-12u. Domeinweg 9. Oosterhout. Voorkeur fiets. IVN Mark&Donge.

* Rijen Ruikt. In geuren en kleuren. Cultureel evenement. Bezichtiging privé tuinen. Zondag 14 juni. 10-17u. Informatiekraam IVN Mark&Donge. Met zintuigprikkelingen. Egelopvang van Hedgehog Haven uit Rijen. Wilhelminastraat 42. Rijen. IVN Mark&Donge.

* Spreeuwen in Breda. Lezing. Raymond van Breemen, Piet van Iersel. Sociaal groepsgedrag. meesterlijke imitaties, prachtige

verenkleed, gezamenlijke vliegshows, slaappleatsen, poepen en piepen. En overlast met zijn 4000? De casus Buffelstraat wordt besproken. Maandag 15 juni. 20-22u. Kievitslaar. Rijsbergseweg 354. Graag aanmelden (gratis). WestBrabantse Vogelwerkgroep.

IVN informatiekraam met zintuigprikkelende test

Volop plots bloeiende Klaprozen, ook in berm Galder.